

1. Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. III. ve V. sözcükler bilinen geçmiş zaman I. ÇŞ ekiyle çekimlenmiş fiillerdir. İyelik eki almamıştır:

III. **sözcük:** "sünüşdümüz" / "savaşık", sünüş- (FK) -dü (BGZE)/-miz (I. ÇŞE)

V. **sözcük:** "Yaşadımız" / "döndük", Yaş- (FK) -dı (BGZE)/-mız (I. ÇŞE)

CEVAP D

2. A) Zincirleme isim tamlaması: "Oğuz begleri budunu / Oğuz beylerinin milleti".

B) Altı çizili sözcük ilgi eki **ALMAMIŞTIR: sa-b+(İK)/+ı** (yard. ses) /+m (İYELİK) /+ın (BELİRTME Hal Eki), tamlayan eki **nazal ı**'lidir: +ıı / +ııı

C) Birden fazla sıfat-fiil kullanılmıştır: "togsıkka", "batsıkka"

D) İlk cümlede birden fazla durum zarfı: "edgüti eşid katıgdı tırıla./iyice işit sıkıca dinle", altı çizili sözcükler durum zarfıdır.

E) Zarf-fiil kullanılmıştır: "olursar/oturdukça", altı çizili ek zarf-fiil ekidir.

CEVAP B

3. A) "Ol ödün" / "o zaman", ZAMAN ZARFI

B) "turup"/"durup", DURUM ZARFI

C) "Yiting" / "yedinci", SIRA SAYI SIFATI

D) "küçep" / "zorlayıp" DURUM ZARFI

E) "esen tükel teggey siz"/"sağ salim varacaksınız", DURUM ZARFI.

CEVAP C

4. Altı çizili sözcükler isim hal eki almıştır:

A) Nâdânlarğa aytsarş sözün kılmaz kabul

B) Ol arıglar kimge turur bilgil muıı

C) Seniıdin adın yok sarıa tuş tenge

D) Köni tiyü bilsin kişiler sini

CEVAP E

5. Beytin dil içi çevirisi şu şekildedir:

"Binlerce çiçek gülerek yayıldı (açıldı)

Dünya kâfur ve misk kokusu ile doldu."

"çiçekler yazıldı/çiçekler açıldı" ifadesindeki "yazıldı" fiili edilgen değil DÖNÜŞLÜ çatılı bir fiildir.

CEVAP C

6. Öncüde tanıtılan eser D) seçeneğindeki "Muinü'l-Mürid"dir.

CEVAP D

7. IV. sözcük eşitlik hal eki almış bir İSİmdir.

CEVAP D

8. Altı çizili ekler zarf-fiil ekidir:

A) Her nesne muhkem olur 'ışk olıcağ bünyâdı

C) 'İşk kazanına düşdi kaynayıbanın bişdi

D) Yâ cânımı aldukda âsân ola mı yâ Rab

E) Habs içinde ölmeyeyin diyü aç

CEVAP B

9. Altı çizili ekler, Eski Anadolu Türkçesinde istikrarlı bir biçimde yuvarlak ünlüyle kullanılmaktadır:

A) Adı bahr idi tarı degüldür hele

B) Gelüp şâha muştıladılar anı

C) Ki tarı sarıa virdi kaygun gider

E) Oğul almasa düşmenüm alısar

CEVAP D

10. Ette Rossi tarafından bulunup yayımlanan "Hikâyet-i Oğuznâme Kazan Beg ve Gayrı" (Vatikan Nüshası) sadece altı hikâye içerir. On iki hikâyeden oluşan nüsha, Fleisher tarafından 1815'te bulunan "Kitâb-ı Dedem Korkut âlâ-Lisân-ı Tâife-i Oğuzân" adlı Dresden Nüshası'dır.

CEVAP E

11. Azerice, Türkmençe, Türkiye Türkçesi, Gagavuzca Oğuz grubu yazı dillerindedir. Kazakça ise Kıpçak yazı grubu dillerinden biridir.

CEVAP C

12. İlk hece dışında uzun ünlü bulunan tek çağdaş Türk lehçesi Özbekçedir.

CEVAP C

13.

BÜYÜK AİLE TEORİLERİ	A) NOSTRATİK TEORİ	B) AVRASYATİK TEORİ
Her iki ailede ortak olan diller	1. Hint-Avrupa DA 2. Ural dilleri 3. Altay dilleri	1. Hint-Avrupa DA 2. Ural dilleri 3. Altay dilleri
Farklı olan diller	4. Hami-Sami DA 5. Kartvel dilleri 6. Dravid dilleri	4. Kore-Japon -Aynu dilleri 5. Eskimo-Aleut dilleri 6. Çukça 7. Gilyak dilleri

CEVAP: A

14. Baskça, Çince, Tibetçe, Malayca tek heceli (yalnız) dillerdir. Korece ise eklemeli dillerdendir.

CEVAP E

15. Çiçek adı olan "gül" ile "gül-" eylemi sadece yazılış ve okunuş olarak benzeyen ancak aralarında anlam ilişkisi bulunmayan iki farklı sözcüktür. Bu nedenle aralarındaki ilişki eş adlılık/sesteşlik ilişkisidir.

CEVAP A

16. A) sazdan: szdn> hepsi dil ucu-diş ünsüzü
B) aşçı: şç> hepsi diş eti-damak ünsüzü
C) yelekler: yklr> hepsi damak ünsüzü
D) beşikçi: b>ÇİFT DUDAK ünsüzü; şç> DİŞ ETİ-DA-MAK ünsüzü
E) pompa: pm> hepsi çift dudak ünsüz

CEVAP D

17. Türkiye Türkçesinde şahıs ekleri köken bakımından üçe ayrılır:

- Tip Şahıs Ekleri/Zamir Kökenli Şahıs ekleri:** Öğrenilen geçmiş zaman, şimdiki zaman, geniş zaman, gelecek zaman; gereklilik ve istek kipleriyle çekimlenmiş bütün fiiller zamir kökenli şahıs eki alır.
- Tip Şahıs Ekleri/İyelik Kökenli Şahıs ekleri:** Bilinen geçmiş zaman kipi ve Şart kipiyle çekimlenmiş bütün fiiller iyelik kökenli şahıs eki alır.
- Tip Şahıs Ekleri/Emir Kökenli Şahıs ekleri:** Emir kipiyle çekimlenmiş bütün fiiller emir kökenli şahıs eki alır.

- A) kaybediyorsunuz. (ZAMİR kökenli şahıs eki)
B) olursun. (ZAMİR kökenli şahıs eki)
C) özür dilemeliyim. (ZAMİR kökenli şahıs eki)
D) farkına varalım. (ZAMİR kökenli şahıs eki)
E) bilsin! (EMİR kökenli şahıs eki)

CEVAP E

18. A) Tamlananı ortak isim tamlaması: "Öykü ve deneme yazarlığı"
B) Birden fazla birleşik fiil: "dikkat çeken", "vefat etti"
C) Altı çizili sözcüklerin hepsi türemiş yapıdır: "dur-u (FİYE)", "ev(i)r-i-m (FİYE)", "yel+gen(İİYE)>yel-ken", "baş+a+r(İFYE)-ı (FİYE)"
D) Sıfat-fiil grubu zincirleme isim tamlamasının içinde yer almıştır: "Türk öykücülüğünün önde gelen isimleri"
E) Zamirden türemiş isim YOKTUR.

CEVAP E

19. İki yada daha fazla âşığın karşılıklı dörtlükler söylemesi atışma ya da deyişme olarak adlandırılır.

CEVAP E

20. Öncülde hakkında bilgi verilen halk bilimi kuramı Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı'dır.

CEVAP A

21. "mezarında gül bitme motifi" görülen Türk halk hikâyeleri: *Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre, Ferhad ile Şirin* hikâyeleridir.

CEVAP A

22. Öncülde tanıtılan mutasavvıf şair Pir Sultan Abdal 'dır.

CEVAP A

23. Öncülde içeriği özetlenen anlatı Altay Dönemi Türk destanlarından *Yaradılış Destanı*'dir.

CEVAP A

24. Öncülde içeriği özetlenen anlatı Köktürk Dönemi Türk destanlarından *Ergenekon Destanı*'dir. Bu destan, Reşüdeddin'in 14. yy.da yazdığı *Camiü't- Tevârih* ve Ebul Gazi Bahadır Han'ın 17. yy.da yazdığı *Şecere-i Türk'te* birer kısa özet halinde kayda geçirilmiştir.

CEVAP B

25. Aşık fasıllarından geleneksel düzen "A) Hoşlama-hatırlatma-tekellüm" biçiminde olmalıdır.

CEVAP A

26. II. Masallar da destanlar gibi manzum, mensur ya da manzum-mensur karışık olabilir.

III. Masallarda benzer biçimde yinelenen kalıp olaylara "MOTİF" denir.

"FORMEL" ise masallarda hep aynı biçimde yinelenen tekerleme ve kalıp ifadeler denir.

CEVAP B

27. Öncülde verilen metin *Âşık Garip ile Şahsenem* hikâyesini motifler bağlamında özetlemektedir.

CEVAP A

28. Osmanlı Devleti'nin göçebe Türkmenleri yerleşik hayata zorlamasına karşı çıkararak geniş halk kitlelerinin sözcülüğünü yapan, XIX. yy.da Çukurova'da yaşamış saz şairi Dadaloğlu'dur. En büyük düşmanı fermanı veren padişah ve Fırka-i Islahiye komutanı Derviş Paşa'dır. Öncülde verilen şiir Dadaloğlu'nun başkaldırı tavrını yansıtır:

Kalktı göç eyledi avşar elleri,
Ağır ağır giden eller bizimdir.
Arap atlar yakın eder ırağı,
Yüce dağdan aşan yollar bizimdir.

Belimizde kılıcımız Kirmani,
Taşı deler mızrağımın temreni.
Hakkımızda devlet etmiş fermanı,
Ferman padişahın,dağlar bizimdir.

Dadaloğlu'm birgün kavga kurulur,
Öter tüfek davlumbazlar vurulur.
Nice koçyiğitler yere serilir,
Ölen ölür, kalan sağlar bizimdir.

CEVAP B

29. *Atina Destanı*, Kıbrıslı Âşık Kenzî'ye aittir. Âşık Talibî'nin basılı eserleri: "*Ankara Destanı*", "*Zelzele Seylap Destanı*", "*Samsun Destanı*", "*Kore Harbi Şehitlerinin Destanı*", "*Kıbrıs Destanı*"dır.

CEVAP B

30. Ercişli Emrah, divanı olan halk şairlerinden biri değildir.

CEVAP A

31. Öncülde verilen dört mısralık bentte iki mahlas bulunduğundan bu şiir bir murabbadan alınmış olmaz. son iki mısra Kemâl'in bir gazeline aittir. Bu beytin üzerine Mürîd, iki mısra daha ekleyerek Kemal'in gazelinesi terbi etmiştir.

CEVAP E

32. I. **beyit**, ömrün sona ereceği günden bahsetmektedir, bir **MERSİYEDE** alınmıştır.
- II. **beyit**, sabah rüzgârının herkesi düğüne çağırdığından bahsetmektedir, bir **SURNÂMEDE** alınmıştır.
- III. **beyit**, Allah'a yalvarıldığı için **MÜNÂCAATTIR**.
- IV. **beyit**, [Eski yazıda] "Sefine" kelimesinin başının (baş harfinin) limana girince yani liman kelimesinin başına getirilince "Süleyman" adının çıktığını ima ederek bilmece sorduğundan muammadır.

CEVAP B

33. Öncülde verilen metinde, padişahın zengin-fakir demeden isteyen herkesin çocuklarını sünnet ettirdiği sünnet merasiminden bahsedilmektedir.

CEVAP A

34. Tenasüp, anlamca ilişkili sözcükleri bir arada kullanma sanatıdır. Tenasüp oluşturan sözcükler koyu olarak belirtilmiş sözcüklerdir.

- A) **bağlanıp zülfünde bozdum ahdi de peymanı da çeşmini** gördüm unuttum **derdi de dermanı** da
- B) **hâl kâfir, zülf kâfir, çeşm kâfir** el amân ser-be-ser iklim-î **hüsnün kâfiristan** oldu hep.
- C) **sofular secde ederler mescidin mihrabına** yâr eşîği **secdegâhım** yüz sürerim kime ne
- D) **Hayder-i Kerrârıyam meydân-ı** nazmun Bâkiyâ nevk-i hâme **Zülfikâr** u tab **Düldüldür** bana
- E) hoşça bak zatına kim, zübde-i alemsin sen, merdum-u dide-i ekvan olan ademsin sen.

CEVAP E

35. Öncülde açıklanan söz sanatı leffüneşrdir.

CEVAP C

36. Rıza'nın tezkiresine zeyl olan, Lale Devri'nde yazılmış ilk tezkire olma özelliği de taşıyan, Lale Devri şairlerini içermesiyle gelenekte özgün bir yere sahip olan ve *Takrizi* Nedim tarafından yazılmış eser **SAFAYÎ TEZKİRESİ**'dir.

CEVAP B

37. Vezin: mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün
İki âlem / bugün müstağ / rak-ı envâ / rum olmuşdur
Sipih-i dil / de doğmuş â / fitâb-ı bî- / zevâlüm var

Arzu uygulaması

Birinci mısra: İlk tef'ilenin ikinci hecesinde İMALE; üçüncü tef'ilenin ikinci hecesinde İMALE; son tef'ilede "rum" hecesinde VASL yapılmalıdır.

İkinci mısra: İlk tef'ilenin üçüncü hecesinde İMALE; üçüncü tef'ilenin üçüncü hecesinde İMALE yapılmalıdır.

CEVAP C

38. Öncülde verilen beytin vezni: "**mef'ûlü / mefâilü / mefâilü / feülün**"

Dil-hâne / sini yık ko / ma taş üstü / ne bir taş

Sen yap a /nı eller a / na vîrâne / desinler

Aruz uygulaması

Sadece birinci mısranın ikinci tef'ilesinin ikinci hecesinde **İMALE** yapılmalıdır.

CEVAP E

39. Beytin vezni: fâilâtün / fâilâtün / fâilâtün / fâ i lün
Sâyeveş hâk / ile yeksân / olmadan hâ / lî değil
Bir sehî-ser / v-i revânın / pây-mâli / dir gönül

İkinci mısra: İkinci tef'ilenin ilk hecesinde **İMALE**; üçüncü tef'ilenin "pây" hecesinde **MED** ve "li" hecesinde **İMALE** vardır.

CEVAP B

40. Öncülde tanıtılan şair **Şem' ü Pervane, Ferruhname, Ahmed ü Mahmud, Mevlid** adlı mesnevilerini yazmış Zati'dir. Zati, Bayazit Camii avlusunda uzun zaman remilcilik yapmış ve *Fa'l-i Kur'an* adlı yıldıznameyi de yazmıştır.

CEVAP A

41. Öncülde verilen beyit ve dil içi çevirisi öyledir:

Kimdir bizi men eyleyecek bâğ-ı cinândan
Mevrûs-ı pederdir gireriz hane bizimdir

Kelimeler:

men eyle-: yasaklamak **bâğ-ı cinân**: cennet bağı
mevrûs-ı peder: baba mirası

Bize cennet bağını yasaklayacak kimdir; babamızın mirasıdır, ev bizimdir; gireriz.

CEVAP B

42. Pâdişâh-ı mülk-i ma'nîdür Hayâlî derdi ger

Şi'r-i pür-sûzum göre-idi Hüsrev-i şîrîn-suhan

Beytin dil içi çevirisi şöyledir: "Eğer tatlı sözlü Hüsrev, benim şu çok yakıcı (lirik) şiirim göreydi / 'Hayâlî, mana ülkesinin padişahıdır.' derdi.". Bu beyitte Hayâlî, kendini -Hüsrev de dahil olmak üzere- tüm şairlerden üstün görmektedir. Bu nedenle beyitle ilgili olarak "E) Hayâlî, Hüsrev'in izinden gitmekle gurur duymaktadır." denilemez.

CEVAP E

43. Yazarın ilk romanı **MAHUR BESTE** 1944'te *Ülkü* dergisinde tefrika edilir. Sabri Hoca, Ata Molla, İsmail Molla ve oğlu Behçet Bey'in ilişkileri bağlamında Osmanlı ilmiye sınıfının çöküşünü konu edinir. Ata Molla ise ilmiye sınıfındaki bozulmanın sembolüdür. Sabri Bey, yaptığı konuşmalarda Abdülhamit'i eleştirir, devrin sorunlarını dile getirir ve bir çözüm yolu arar.

CEVAP B

44. Öncülde tanıtılan Cumhuriyet Dönemi şairi Yahya Kemal Beyatlı'dır.

CEVAP A

45. *Kütük*, *Vire*, *Ferman* ve *Forsa* öyküleri tarih ve kahramanlık temalı öykülerdir. *Efruz Bey ise züppelik*, cehalet ve yanlış Batılılaşma temalı öyküler içinde yer alır.

CEVAP D

46. Öncülde tanıtılan Tanzimat Dönemi tiyatrocusu Abdülhak Hamit Tarhan'dır. Seçeneklerde verilenlerden *Macera-yı Aşk*, *Tezer*, *Sabr u Sebat* ve *İçli Kız Abdülhak Hamit Tarhan'ın* tiyatrolarıdır. *İLHAM-I VATAN* ise şiirlerini içerir.

CEVAP D

47. Yalınlaşma çabaları öğretici metinlerde de etkili olmuş ve dilde yalınlaşmaya gidilmiştir. Ancak Arapça, Farsça vb. Türkçe olmayan söz varlığı tamamen terk edilmemiş ve kullanılmaya devam etmiştir.

CEVAP E

48. Öncülde tanıtılan, Türk kültür tarihinin Batılı anlamdaki ilk ansiklopedisi **KAMUSU'L- ALAM**ın yazarı, leksikoloji (sözlükçülük) alanında **KAMUS-I FRANSE-Vİ**, **KAMUS-I ARABİ**, **KAMUS-I TÜRKİ** sözlüklerini hazırlayan, "*Cep Kütüphanesi*" adlı başvuru kitapları serisi ile adeta halk öğretmenliği misyonu üstlenen Tanzimat Dönemi yazarı **ŞEMSETTİN SAMİ BEY**dir. *TAAŞŞUK-I TAL'AT VE FİTNAT* ise ona aittir.

CEVAP C

49. Öncülde verilen şiir 3+3+3+1 mısra dizilimine sahip bir terzarimadır.

CEVAP D

50. Meftun Bey, **Şık** romanının değil; **Şipsevdi** romanının anlatı kişilerinden biridir.

CEVAP C

51. Sanatçı-akım eşleştirmesi şu şekildedir:

Sanatçı	Akım
Tevfik Fikret	Parnasizm
Nazım Hikmet	Fütürizm
Halit Ziya	Realizm
Hüseyin Rahmi	Natüralizm
Şinasi	Klasisizm

Nazım Hikmet, bir dönem Fütürizmi benimsemiş bir şairdir. SÜRREALİZM tablodaki hiçbir şairle eşleştiremez.

CEVAP A

52. Sebkihindi şiirinde katmanlı, kapalı, derinlikli, girift ve yorumsama ile ulaşılabilen bir anlam oluşturulmaya çalışılır. Anlamsal derinlik için hayalî unsurlar öne çıkarılır. Böylece akıl ve mantık dışı benzetmeler, aykırı bağdaştırmalar şiirde yaygın hale gelir. Daha önce hiç kullanılmamış, özgün mazmunlar bulmak amaçlanır, bu tarz imgelere "bikr-i mazmun" denir. Bu şiir anlayışı **Servetifünun**, **saf şiir** ve **ikinci Yeni**'nin poetik anlayışlarıyla benzerdir. Ancak **HİSAR** anlayışıyla benzerlik içermez.

CEVAP B

53. Öncülde tanıtılan Cumhuriyet Dönemi şairi Necip Fazıl Kısakürek'tir.

CEVAP B

54. Öncülde içeriği hakkında bilgi verilen roman **MİTHAT CEMAL KUNTAY**'ın **ÜÇ İSTANBUL** romanıdır.

CEVAP B

55. İlk dört seçenekte verilen romanlar, I. Dünya Savaşı ve sonrasındaki Mütareke Dönemi konulu romanlardır. *Kurt Kanunu*'nda Kemal Tahir Atatürk'e düzenlenen İzmir Suikastı'nı konu edinir.

CEVAP E

56. Öncülde tanıtılan, Marksist eleştiri kuramını benimsemiş Cumhuriyet Dönemi eleştirmeni *İnsan Tükenmez ve Gücünü Yitiren Edebiyat* adlı eleştiri türündeki yapıtların yazarı FETHİ NACİ'dir

CEVAP B

57. Öncülde tanıtılan roman, Adalet Ağaoğlu'nun *Ölmeye Yatmak* romanıdır. Seçenekte verilenlerde **KARANLIĞIN GÜNÜ** Leyla Erbil'e aittir.

CEVAP E

58. Öncülde varoluşçuluk (egzistansiyalizm) akımı tanıtılmaktadır. Seçeneklerde verilen yazarlardan sadece CHARLES BAUDELAİRE varoluşçu bir sanatçı değildir.

CEVAP D

59. Öncülde verilen tiyatro eserleri tür bakımında şöyledir:

- I. Namık Kemal-*Celeleddin Harzemşah* **DRAM**
- II. Musahipzade Celal-*İstanbul Efendisi* **KOMEDİ**
- III. Rezaizade Mahmut Ekrem-*Vuslat yahut Süreksiz Sevinç* **DRAM**
- IV. Abdülhak Hamit Tarhan-*Duhter-i Hindu* **DRAM**
- V. Direktör Ali Bey-Ayyar *Hamza* **KOMEDİ**

CEVAP D

60. Tablo doğru biçimde şöyle tamamlanır:

Yazar	Akım	Eser
Petrarca	HÜMANİZM	<i>Divan</i>
ARİOSTO	Hümanizm	<i>Aeneis Destanı</i>
Shakespeare	Romantizm	ROMEO VE JULIETTE

CEVAP: C

61. Programda kazanım sayısına (şiir 13 gibi), ünite süresine (8. Ünite mektup: 3 hafta gibi) ders kitaplarının sayfa sayısına (10.sınıf 21 forma yani 1 forma 16 sayfa ; 21 x 16 = 336 sayfa gibi).

CEVAP: E

62. Bahse konu olan yöntem ve teknikler işbirlikli öğrenme modeline ait olup grup ve takım çalışmaları ile iletişim ön plandadır.

CEVAP: D

63. Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde dil bilgisi çalışmaları, öğrencilerin temel eğitimden edindikleri bilgilerden hareketle ünitelerdeki ilgili metinler üzerinde yaptırılacaktır. Konu anlatımına girilmeyecektir. Temel eğitimde görmüş oldukları konulara yönelik olarak gerektiğinde hatırlatma amaçlı kısa açıklamalar yapılabilir.

CEVAP: E

64. Bir sınıfta aynı sanatçıdan, farklı türlerde olmak koşuluyla, en fazla iki metin alınabilir. Kan konuşmaz (roman) 835 satır (şiir) ikisinin türü farklıdır bu yüzden alınabilir ; Kurtuluş Savaşı Destanı(şiir) – Güneşi İçenlerin Türküsü (şiir) ikisinin türü de aynı olduğu için alınmaz.

CEVAP: E

65. Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bilgilerden hareketle Sadakat kök değerlerimizden biri değildir.

CEVAP: E

66. Dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşüncelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılan bu yöntem katılımsız dinlemedir.

CEVAP: B

67. İkna etme yönteminde, fikirleri destekleyen kaynaklara, güvenilir delillere, sayısal verilere yer vermek; sesini ve beden dilini etkili kullanmak önemlidir.

CEVAP: E

68. Soruların cevapları tek ve herkesçe aynı şekilde verilecek olduğu için hatırlama ve bilişsel alana yöneliktir.

CEVAP: B

69. Şiirde söyleyici ile hitap edilen kişi/varlık arasındaki ilişkiyi belirler kazanımı işlenirken:

a. Şiirde konuşanın şair değil şiirde konuşan kurgusal kişilik/varlık olduğu, söyleyicinin şiirin içeriğine ve aksettirdiği ruh durumuna göre karakter ve "ses" kazandığı, bu durumun şiiri okuma tonuna/tarzına, şiirin anlamına etkide bulunduğu ve okuma faaliyetinde okuyucunun bu söyleyiciyle özdeşleştiği vurgulanır.

b. Söyleyicinin genel okuyucuya, bir kişi, grup veya varlığa seslenme durumuna göre muhatabı belirlenir.

Şiirde şiirin yazıldığı dönemin gerçekliğini yansıtan unsurlara ve/veya şiirin dönemin gerçekliğiyle ilişkisine değinilmesi ise “Şiirde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.” kazanımına yönelik bir etkinliktir.

CEVAP: A

70. Hâkim bakış açısı yaşanmış, yaşanan ve yaşanacak olan her şeyi bilir, görür ve duyar. Kahramanların gönlünden veya zihninden/kafasından geçenleri okumaya kadar uzanır. Anlatıcı, anlattığı olayların dışında durur, gören durumundadır. Anlatıcı, olaylara ve kahramanlara hâkimdir. Olayların nasıl gelişeceğini bilir ve görür. Olayları anlatırken kahramanların aklından geçenleri ve psikolojilerini yansıtır. Üçüncü tekil şahıs ağzıyla konuşur. Yazarın dilini kullanır ve bu sebeple ona “yazar-anlatıcı” da denilir. Tarafsızlık ise gözlemci bakış açısında vardır.

CEVAP: D

71. Yapılan açıklamalar Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazma ile ilgilidir. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar kazanımına göre ise: a. Metnin türüne göre birimlere, paragraflara, bölümlenmelere, giriş-gelişme-sonuç/serim- düğüm-çözüm aşamalarına ve olay örgüsüne dikkat çekilir.

b. Başlığı belirlemesi ve gerekirse alt başlık/bölüm başlığı ve epigraf kullanması sağlanır.

c. Araştırmaya ve ispatlamaya dayalı metinlerde kaynak ve dipnot gösterme şekline karar vermesi sağlanır olması gerekirdi.

CEVAP: C

72. Konuşma sırasında cümleyi amaca göre seslendirmeye tonlama denir. Tonlama ile bir kelimeye birden fazla anlam verebiliriz.

CEVAP: C

73. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğru iken yaşanan olaylar hemen değil üstünden zaman geçtikten sonra tarafsız bir bakış açısıyla kaleme almaya, gerçeğe bağlı kalmaya, içten bir anlatım kullanmaya dikkat edilir.

CEVAP: C

74. Hikâye Türleri

Hikâyeler genel olarak olay hikâyesi ve durum hikâyesi olmak üzere ikiye ayrılır:

Olay Hikâyesi: Hikâyedeki olayın serim, düğüm ve çözüm bölümlerine uygun olarak mantıksal bir sıralamayla sonuca bağlandığı hikâye türüdür. Bu tarz hikâyenin temeli bir olay anlatımına dayanır.

Olay hikâyesinde kahramanların ve çevrenin tasvirine önem verilir, okuyucuda merak ve heyecan duygusu uyandırılır.

Fransız yazar Guy de Maupassant (Giy dö Mopasan) tarafından geliştirilen bu hikâye türüne Maupassant tarzı hikâye de denir. Olay hikâyesinin Türk edebiyatındaki başlıca temsilcileri Ömer Seyfettin, Refik Halid Karay ve Reşat Nuri Güntekin'dir. Yakup kadri , Sabahattin Ali

Durum Hikâyesi: Olaylardan çok, günlük yaşamın bir kesitini ele alıp anlatan hikâye türüdür. Durum hikâyesinde ruhsal çözümlemelere ağırlık verilir, olay ikinci planda kalır. Bu tarz hikâyede serim, düğüm, çözüm bulunmaz; okuyucunun merak duygusuna seslenilmez.

Rus yazar Anton Çehov tarafından geliştirilen bu hikâye türüne Çehov tarzı hikâye de denir. Durum hikâyesinin Türk edebiyatındaki başlıca temsilcileri Memduh Şevket Esendal ve Sait Faik Abasıyanık'tır.

CEVAP: D

75. Gerçeküstücülük (sürrealizm), ister söz, ister yazı ile ya da başka bir yolla, düşüncenin gerçek işleyişini ortaya çıkarmak için başvurulan, içinden geldiği gibi yazma yöntemidir. Bu, aklın denetimi olmaksızın (rüyada olduğu gibi) her türlü estetik ve ahlak kaygısı dışında düşüncenin yazılışdır. Bu akımın öncüleri Cemal Süreyya, İlhan Berk, Oktay Rifat'tır. Cahit Sıtkı Sembolizm, Hüseyin Rahmi ise Natüralizm akımlarından etkilenmişlerdir.

CEVAP: E